

Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2011 na podstawie wyników trzeciej części egzaminu gimnazjalnego z zakresu języka niemieckiego w województwie pomorskim

1. Informacje ogólne dotyczące trzeciej części egzaminu

Trzecia część egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego odbywa się w trzecim dniu egzaminów. Podobnie jak pozostałe dwie części jest to egzamin powszechny i obowiązkowy. W minionym roku szkolnym 2010/2011 uczniowie przystąpili do egzaminu po raz trzeci. Jego podstawą prawną jest *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 roku w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (DzU nr 83, poz.562 z późn. zm.)*.

Gimnazjalista zobowiązany był przystąpić do egzaminu z języka obcego nauczanego w jego szkole jako przedmiotu obowiązkowego. Mógł być to jeden z następujących języków: angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, rosyjski lub włoski. Egzamin miał formę testu pisemnego. W przypadku arkusza standardowego zdający miał na rozwiązanie zadań 90 minut. Arkusz zawierał jedynie zadania zamknięte. Uczniowie posiadający stosowne orzeczenia mieli możliwość skorzystania z arkuszy dostosowanych dla osób słabo widzących, niewidomych, niesłyszących i słabo słyszących, oraz dla osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim.

1.1. Zakres wymagań egzaminacyjnych

Egzamin sprawdza wiadomości i umiejętności z zakresu języka obcego nowożytnego nauczanego w szkole jako obowiązkowego. Standardy wymagań są takie same dla wszystkich języków obcych. Szczegółowe informacje dotyczące zakresu struktur leksykalno-gramatycznych, tematów i testowanych standardów można znaleźć w „INFORMATORZE o egzaminie gimnazjalnym z języka niemieckiego przeprowadzanym od roku szkolnego 2008/2009”.

2. Wyniki egzaminu

2.1. Wyniki egzaminu w skali znormalizowanej

W celu porównania wyników poszczególnych zdających w różnych latach stosuje się skale znormalizowane. Przykładem skali znormalizowanej jest dziewięciostopniowa skala staninowa, w której kolejne przedziały zawierają około 4%, 7%, 12%, 17%, 20%, 17%, 12%, 7%, 4% wyników. W kolejnych staninach (od 1 do 9) mieszczą się coraz wyższe wyniki.

Tabela 1. Znormalizowana skala dziewięciostopniowa (staninowa)

	Numer stanina								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nazwa stanina	najniższy	bardzo niski	niski	niżej średni	średni	wyżej średni	wysoki	bardzo wysoki	najwyższy
Procent wyników	4	7	12	17	20	17	12	7	4
Przedział wyników									
Język niemiecki	0-14	15-17	18-20	21-23	24-28	29-34	35-40	41-46	47-50

Jeżeli zdający uzyskał za rozwiązanie zadań z arkusza np. 31pkt, to jego wynik mieści się w stanie 6 (wynik wyżej średni). Oznacza to, że w kraju około 17% zdających otrzymało porównywalne wyniki, 23% uzyskało wyniki wyższe od niego, a 60% otrzymało wyniki niższe. Znormalizowana skala staninowa daje nam więc możliwość porównania wyników nie tylko w skali klasy i szkoły, ale i całego kraju.

2.2. Wybrane parametry statystyczne arkusza

W roku szkolnym 2010/2011 do egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego na terenie województwa pomorskiego przystąpiło 5 292 zdających, co stanowi 21,6% wszystkich zdających gimnazjalistów w tym województwie. W bieżącym roku szkolnym wyniki egzaminu nie były jeszcze brane pod uwagę podczas rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych.

Za poprawnie rozwiązany arkusz zdający mógł maksymalnie uzyskać 50 punktów. Poniższa tabela zawiera informację na temat podstawowych parametrów statystycznych.

Tabela 2. Podstawowe parametry statystyczne wykonania zadań

Liczba punktów możliwych do uzyskania – 50

Wskaźnik	Razem
Liczebność	5 292
Wynik minimalny	7,0
Wynik maksymalny	50,0
Wynik średni	25,83
Modalna	24,00
Odchylenie standardowe	8,58
Łatwość	0,52

Statystyczny gimnazjalista uzyskał wynik 25,83 punktów, co stanowi 51,7% liczby punktów możliwych do uzyskania za rozwiązanie zadań z całego arkusza. Wartość wskaźnika łatwości kwalifikuje zestaw jako umiarkowanie trudny. Wynik najczęściej występujący (modalna) dla statystycznego abiturienta wynosi 24 punkty. Rozstęp wyników wynosi 33 punkty i wskazuje na duże zróżnicowanie umiejętności zdających. Wartość miary rozrzutu (odchylenia standardowego) 8,58 – oznacza, że około 70% zdających uzyskało wyniki z przedziału 17-34 punktów.

Arkusz z języka niemieckiego dla uczniów klas trzecich gimnazjum zawierał 13 zadań. Zadania zawarte w arkuszu sprawdzały standardy wymagań w trzech istotnych obszarach: odbioru tekstu słuchanego (zadania 1-3 za łącznie 10 pkt.), odbioru tekstu czytanego (zadania 9-13 za łącznie 20 pkt.) i w obszarze reagowania językowego (zadania 4-8 za łącznie 20 pkt.). Poszczególne zadania cząstkowe sprawdzały umiejętności szczegółowe zgodnie z podanym w informatorze zakresem wymagań. W tabeli 3. poszczególne zadania zostały przyporządkowane umiejętnościom szczegółowym, które sprawdzają. W połączeniu z tabelą 4 podającą wskaźnik łatwości wykonania poszczególnych zadań cząstkowych, możemy wysnuć wnioski na temat stopnia opanowania poszczególnych umiejętności oraz wykorzystać to w planowaniu przygotowania do ukierunkowanych zajęć z młodzieżą. Dodatkowo w tabeli 3. zawarta jest informacja na temat wskaźnika łatwości za poszczególne obszary standardów zawarte w arkuszu.

Tabela 3. Łatwość zadań arkusza w obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych

Obszar standardów	Umiejętność	Umiejętności szczegółowe	Numery zadań	Łatwość
I obszar standardów	Zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu słuchanego	1. Uczeń określa główną myśl tekstu	1.4,	0,54
		2. Uczeń określa kontekst sytuacyjny	1.2,	
		3. uczeń stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	1.1, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3,	
II obszar standardów	Zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu czytanego	1. Uczeń określa główną myśl tekstu	13.5,	0,49
		2. Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu	10.1, 10.2, 10.3, 10.4,	
		3. uczeń stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	9.1, 9.3, 12.1, 12.2, 12.3, 12.4, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4,	
		4. Uczeń określa intencję nadawcy tekstu	9.4,	
		5. Uczeń określa kontekst sytuacyjny	9.2,	
		6. Uczeń rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu	11.1, 11.2, 11.3,	
III obszar standardów	Zdający wykazuje się umiejętnością reagowania językowego	1. Uczeń właściwie reaguje językowo w określonych kontekstach sytuacyjnych, w szczególności w celu udzielenia, przekazania lub odmowy udzielenia informacji, rozpoczęcia, podtrzymania i zakończenia rozmowy	4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4,	0,54
		2. Uczeń rozpoznaje i poprawnie stosuje struktury leksykalno-gramatyczne niezbędne do skutecznej komunikacji	7.1, 7.2, 7.3, 7.4,	
		3. Uczeń przetwarza treści tekstu przeczytanego w języku polskim lub treści przedstawione w materiale ikonograficznym i wyraża je w języku obcym	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 8.1, 8.2, 8.3, 8.4,	

Zadania badające umiejętność rozumienia tekstu słuchanego oraz reagowania językowego były dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne. Jedynie zadania badające umiejętność rozumienia tekstu czytanego okazały się trudne, przy czym była to wartość najwyższa w przedziale zadań trudnych.

Poniżej w tabeli 4. przedstawiono podział zadań ze względu na stopień łatwości wykonania ich przez statystycznego zdającego.

Tabela 4. Interpretacja poziomu łatwości wykonania zadań przez uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego

0-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00
4.2	1.1, 1.3, 1.4, 2.2, 4.1, 4.4, 5.1, 6.2, 7.1, 7.4, 8.3, 9.1, 9.3, 9.4, 10.1, 10.2, 10.3, 10.4, 11.3, 12.4, 13.1, 13.2, 13.4, 13.5,	2.1, 2.3, 3.1, 4.3, 5.2, 5.3, 5.4, 6.1, 6.3, 7.3, 8.4, 9.2, 11.1, 11.2, 12.1, 12.3, 13.3,	1.2, 3.2, 3.3, 6.4, 7.2, 8.1, 8.2, 12.2	-
Interpretacja zadania				
bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Liczba zadań				
1	24	17	8	-
Suma punktów za zadania i ich udział procentowy w punktacji ogólnej				
1	24	17	8	-
2%	48%	34%	16%	-

Analizując poziom wykonania zadań egzaminacyjnych przez zdających, można stwierdzić, że około 50% zadań charakteryzuje się zadawalającym lub wysokim poziomem wykonania. 50% zadań zostało wykonane przez statystycznego zdającego na poziomie poniżej 50%. Najwięcej zadań trudnych do wykonania znalazło się w II obszarze standardów wymagań egzaminacyjnych – *Odbiór tekstu czytanego*. Stanowiły 65% tej części. Najwięcej zadań łatwych przypadło na zadania sprawdzające standardy w III obszarze – *Reagowanie językowe*. (20% wszystkich zadań w tym obszarze). Poziom wykonania poszczególnych zadań w całym arkuszu egzaminacyjnym wahał się od 0,19 (zadanie nr 4.2) do 0,88 (zadanie nr 1.2). Należy podkreślić, że procentowy udział w arkuszu zadań w zależności od stopnia łatwości dotyczy poszczególnych 50 zadań cząstkowych. Natomiast w obrębie jednego zadania pojawiają się zadania cząstkowe o różnym stopniu trudności np. w zadaniu 12, które w całości klasyfikuje się jako umiarkowanie trudne składa się z jednego zadania łatwego (12.2), dwóch zadań umiarkowanie trudnych (12.1, 12.3) i jednego zadania trudnego (12.4).

Jeżeli chcielibyśmy rozpatrywać poszczególne zadania całościowo, to proporcje nieco się zmieniają. 38% to zadania trudne (zadania: 1, 4, 9, 10, 13), a 62% to zadania umiarkowanie trudne (zadania: 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12).

Najtrudniejsze zadanie należało do obszaru III *Reagowanie językowe*. Było to zadanie numer 4. Uczeń miał za zadanie wysłuchać czterech pytań i wybrać jedną z trzech podanych odpowiedzi do danego pytania. Najtrudniejsze okazało się zadanie 4.2, w którym usłyszane pytanie brzmiało: *Womit fährst du in die Ferien?* Niestety jedynie 19% zdających zaznaczyło prawidłową odpowiedź: *Mit dem Zug*. Wielu zdających nie zważając na reguły gramatyczne zaznaczało błędną odpowiedź: *Mit meinem Freund*.

Kolejne trzy trudne zadania mieściły się w obszarze *Odbiór tekstu czytanego*. Były to zadania 9, 10 i 13.

Zadanie 9. było zadaniem wyboru wielokrotnego. Całe zadanie badało trzy umiejętności szczegółowe. Najmniej kłopotu sprawiło zdającym określenie kontekstu sytuacyjnego. W zadaniu 9.2 należało określić miejsce, w którym mogłaby być umieszczona tablica informacyjna podająca ceny za bilety wstępu. Trudnym z kolei zadaniem, okazało się zadanie 9.4. wymagające określenia intencji nadawcy tekstu na podstawie krótkiego SMSa. Jeszcze większą trudność sprawiło stwierdzenie, czy tekst zawiera określone informacje. Zadanie 9.1. miało łatwość 0,44, czyli było zadaniem trudnym. Zdający mieli za zadanie na podstawie szyldu informacyjnego z domu towarowego ustalić, na którym piętrze można kupić suknię wieczorową. Najtrudniejszym zadaniem cząstkowym okazało się zadanie 9.3 (0,34), w którym zdający na podstawie fragmentu regulaminu, wybierał jedną z trzech czynności, która jest dozwolona w parku.

Trudność sprawiło młodzieży również zadanie 10. polegające na dobraniu pytań do krótkich akapitów opisujących kiermasz bożonarodzeniowy. Aby wykonać poprawnie to zadanie należało wykazać się umiejętnością określania głównej myśli poszczególnych części tekstu.

Również zadanie 13. oparte na nieco dłuższym tekście nie było dla zdających łatwe. Na podstawie opowiadania młodej dziewczyny o kursie językowym zdający odpowiadał na pytania do tekstu. Jego zadaniem było wybrać spośród trzech możliwości tę, która przekazywała informację zgodne z tekstem.

Zadania zawarte w zestawie miały urozmaiconą tematykę, dostosowaną do zainteresowań młodego człowieka, a konstrukcja zadań pozwalała sprawdzić możliwie zróżnicowane umiejętności zdających. Analizując poziom wykonania zadań w arkuszu można stwierdzić, że uczniowie zdający egzamin po trzeciej klasie gimnazjum w zakresie języka niemieckiego opanowali większość umiejętności określonych w trzech obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych. Z większą łatwością poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze słuchu oraz umiejętność reagowania językowego. Stosunkowo duża liczba zadań, które okazały się trudne, świadczy o tym, że nie wszystkie umiejętności zostały przez uczniów opanowane w sposób zadowalający.

Opracowanie: Izabela Darecka-Marczak – koordynator języka niemieckiego